

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 208/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej JUDr. Ivetou Rajtákovou, advokátkou, Štúrova 20, Košice, proti postupu Okresného súdu Košice II v konaní sp. zn. 37Pc/8/2016 po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 307/2020-32 z 8. septembra 2020 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Košice II v konaní sp. zn. 37Pc/8/2016 po náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 307/2020-32 z 8. septembra 2020 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľke **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** Okresný súd Košice II **povinný** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Okresný súd Košice II **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **493,10 eur**, ktoré **je povinný** zaplatiť jej právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom všeobecného súdu po predchádzajúcom náleze ústavného súdu v konaní o zníženie voči nej určeného výživného. Okrem toho žiada, aby bolo okresnému súdu

prikázané konať bez zbytočných prietáhov a aby jej bolo priznané finančné zadosťučinenie 4 000 eur.

II.

2. V októbri 2016 podal otec sťažovateľky na okresnom súde návrh na zníženie výživného. Po rozhodnutí o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, vyjadrení sťažovateľky k návrhu a predložení dôkazov okresný súd v roku 2018 nariadil viacero pojednávaní. Na to sťažovateľka reagovala podaním ústavnej sťažnosti, o ktorej bolo rozhodnuté nálezom z 8. septembra 2020 tak, že ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov a sťažovateľke priznal finančné zadosťučinenie 2 000 eur.

3. Potom okresný súd nariadil ďalšie pojednávanie na 26. november 2020, ktoré bolo zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudcu. Ďalšie pojednávanie nariadil na 22. marec 2021, ktoré bolo zrušené pre pandémiu. Ďalšie pojednávanie bolo nariadené na 28. jún 2021, na ktorom súd vykonal dokazovanie a odročil ho na 8. november 2021 a následne na 16. december 2021. I tieto pojednávania boli odročené a vo veci bolo rozhodnuté na pojednávaní 7. marca 2022. Následne došlo k predĺženiu lehoty na vyhotovenie rozsudku do 5. mája 2022 a konanie doteraz nie je právoplatne skončené.

III.

4. Sťažovateľka opätovne namieta dlhodobé prietahy v konaní. Dĺžku konania považuje za neakceptovateľnú. Zdôraznila, že konanie jej spôsobuje právnu neistotu a má nepriaznivý vplyv na jej súkromný život.

5. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že po náleze konal plynulo, keď priebežne nariaďoval pojednávania. Poukázal na to, že tri pojednávania boli zrušené, a to pre pandémiu a práceneschopnosť sudcu a advokáta navrhovateľa. Zdôraznil, že sťažovateľke už vyplatil skôr priznané finančné zadosťučinenie za obdobie už zohľadnených prietáhov. Preto považuje sťažovateľkin nárok na vyplatenie finančného zadosťučinenia za nedôvodný.

IV.

6. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

7. Čo sa týka zložitosti veci, treba uviesť, že z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu nevyplývajú žiadne skutočnosti o tom, že by vec bola či už skutkovo alebo právne zložitá. V konaní ide o zmenu rozhodnutia o vyživovacej povinnosti, čo je bežná súčasť rozhodovania všeobecných súdov. V správaní sťažovateľky neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by vplývali na dĺžku

konania. K predĺženiu konania prispel postup súdu, ktorý aj po náleze ústavného súdu nariadil pojednávania s pomerne veľkým časovým odstupom. Časový odstup približne štyroch mesiacov medzi pojednávaniaми 26. novembra 2020 a 22. marca 2021 a 28. júna 2021 a 8. novembra 2021 je v rodinnoprávnej veci, v ktorej bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných prietáhov, neospravedlniteľný. Rovnako v takejto veci nemožno rozumne odôvodniť ani to, že bola podstatne predĺžená lehota na napísanie rozsudku. Tieto viaceré obdobia nečinnosti okresného súdu boli prvkami, ktoré prispeli k predĺženiu konania aj po predchádzajúcom náleze ústavného súdu a viedli k tomu, že ani po predchádzajúcom náleze nie je za dobu viac ako roka a pol vo veci rozhodnuté tak, že by stranám bol aspoň doručený rozsudok okresného súdu. To odôvodňuje opätovné vyslovenie porušenia práv sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Vzhľadom na to, že predchádzajúcim nálezom bolo okresnému súdu prikázané vo veci sťažovateľky konať bez zbytočných prietáhov, nebol dôvod na to, aby bol tento príkaz podľa čl. 127 ods. 2 ústavy opakovane vyslovený aj v tomto náleze.

9. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade. S prihliadnutím na celkovú dĺžku konania, na predošlým nálezom vyplatené finančné zadosťučinenie 2 000 eur, správanie sťažovateľky a postup okresného súdu v rodinnoprávnej veci, v ktorej už došlo k porušeniu základných práv sťažovateľky, bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie 1 000 eur.

V.

10. Zistené porušenie základných práv sťažovateľky odôvodňuje to, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 493,10 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľka má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 2 x 193,83 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 11,63 eur) predstavuje 410,92 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty 82,18 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Peter Straka
predseda senátu